

Naqqiut

Siunnersuummut 1. april 2019-imeersumut taarsiissut

(Naalakkersuisup akisussaasusup taaguutaanik allannguinerit)

UPA2020 tikitsinnagu uagut politikereit mingutsitsinnginnerunissamut silallu pissusaanik allanngortitsinnginnerusussanik iliuusissatsinnut innersuussisussamik suleqatigiissitamik immikkut ilisimasalinnik inuttalimmik pilersitseqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaanik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Innersuussinerit tamarmik immikkut imaqaassapput aningaasatigut kingunerisassanik inuiaqatigiinnut aamma innuttaasunut/sullivinnut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Steen Lynge, Demokraatit)

Akissuteqaat

(Naalakkersuisut siulittaasuat)

Siullermeerneqarnera

Naalakkersuisut sinnerlugit Inatsisartunut ilaasortaq Steen Lynge, Demokraatit, aalajangiiffigisassatut siunnersuuteqarneranut qutsavigaara.

Avatangiisinut aamma silap pissusaanut iluaqutaasumik suliniuteqarnernik ingerlataqarnissamik Demokraatit kajuminnerat Naalakkersuisut isumaqatigaat. Ulloq 15. marts 2019 Kalaallit Nunaanni, aappi nunarsuarmi tamarmi, atuartut inunnit pilersinneqartumik silap pissusaata allanngoriartorneranut akerliussutsimik takutitsillutik aqqusinermi ingerlaarput. Maannakkut silap pissusaata allanngoriartornera isumaalunnartooq, aammalu iliuuseqarnissaq pisariaqartoq, Naalakkersuisut isumaqatigaat.

Sisimiuni aamma Nuummi qitiusumik ikuallaavinnik marlunnik pilersitsisoqassasoq, mingutsitsinngitsumut allanngortitsinissap ingerlareersup ilaatut Naalakkersuisut aamma borgmesterit tamarmik 2018-imi septembarimi aalajangerput, aammalu kommunit ataatsimoorussamik kommunit ingerlatseqatigiiffiannik pilersitseqqammerput. Taamatut aaqqiissuteqarnermi eqqakkatta pitsaanagerusumik avatangiisit eqqarsaatigalugit iliuuseqarfigineqartarnissaat qulakkeerneqassaaq aammalu silap pissusaanut iluaqutaasumik eqqakkanit nukissiap atorluarneqarnissaanut iluaqutaassalluni.

Kiisalu Avatangiisinut aningaasaateqarfimmik pilersitsisoqassasoq, Inatsisartut 2018-imi Ukiaanerani ataatsimiinnermi aalajangerput. Nunarput tamakkerlugu avatangiisinut suliniuteqarnermik malunnaatilimmik pitsanngorsaanernik piviusunngortitsisarnissamut Avatangiisinut aningaasaateqarfik iluaqutaassaaq. Aningaasaateqarfimmit aningaasat ukioq manna ilaatigut suliniuteqarnerit pitsaanagerusumik isumalluutunik atuilersitsisussat aammalu immikkut plastikkinik mingutsitsinermik killilersimaarisussat tapersiiviginissaannut atorneqassapput.

Issittumi umiarsuarmik ingerlaarnermut ikummatissaq uulia oqimaatsoq, HFO, atorneqartassanngitsoq, Naalakkersuisut kissaatigaat. Taamaattumik FN-ip nunani tamalaani

imarsiornermut kattuffia IMO aqutugalugu Issittumi HFO-p inertequtiginéalernissaanik eqeersimaartumik suliniarnermut Naalakkersuisut tapersiipput. HFO atorlugu imaatigut angalanerup kingunerisaanik gassit silaannarmik kissatsitsisartut annertuumik aniatinneqartarput, aammalu silaannarmi mingutsitsinerup malitsigisaanik apummi aamma sermip qaavani paaq sukkanerusumik aakkiartortitsisarluuni. Tamatuma saniatigut umiarsuit ajutoorneri imaani avatangiisini HFO-mik kuutsitsinermik malitseqarsinnaapput, tamannalu avatangiisitigut aningaasaqarnikkullu annertooujussuarnik sunniuteqarsinnaavoq.

Naalakkersuisut nukissiamik imermillu pilersuinermit suliassa qarfirmut pilersaarut 2017-imi saqqummiuppaat, tassani nukissiornermut suliassa qarfirmi ineriartortitsinissamut aammalu suliniuteqarnernut aalajangersimasunut, siunnerfiit angunissaannut ingerlanneqartussanut, anguniagaqarfiusut siunnerfiit aalajangersarneqarlutik. Suliassa qarfirmut pilersaarut malillugu nunarput tamakkerlugu pisortat nukissiamik pilersuinerat ataavartumik nukissiorfinneersuussaaq. Tamanna silap pissusaanut iluaqutaasumik gassinik silaannarmik kissatsitsisartunik annikillitsissaaq. Peqatigisaanik uuliamik eqqussuinermit taarsiullugu, nukissianit pisuussutit nunatsinni pisuussutigisagut annertunerusumik atorneqartalernerannik, tamanna malitseqassaaq.

Naalakkersuisut aamma Nukissiorfiit suliassa qarfirmut pilersaarummi suliniuterpassuit piviusungortinniarlugit ingerlatileruttorpaat. Pingaaruteqartunut ilaatillugu, nunarput tamakkerlugu ukiut sisamat iluanni paasissutissanik katersinissaaq siunertaralugu ataavartumik nukissiuutunik uuttortaanerit Nukissiorfiit aallartippaat. Uttortaanerit taakkua inernerit nunatsinni sumiiffinni tamavinni ataavartumik nukissiuutinit qanoq pilersuisoqarsinnaanersoq, tunngavissaliissapput. Teknikkikkut aningaasaqarnikkullu misissueqqissaarnerit, suliassa qarfirmut pilersaarummut atatillugu suliarineqareersut, immikkut ilisimasalinnut attaveqarnikkut, nunanut allanut misilittakkanik paarlaasseqatigiinnikkut kiisalu nammineq paasissutissaatit aammalu misileraalluni suliniutinit misilittakkat atorlugit, itisilerneqassapput.

Assersuutigalugu Nukissiorfiit Sisimiuni anorip nukinganut misileraavik 2018-imi atoqqaartippaat. Tassani nunatsinni nunaqarfinni anorisaatinik ikkussuinissaaq sioqqullugu, Nukissiorfiit maannakkut anorisaatinik minnerusunik marlunnik misileraapput. Tamatuma saniatigut Nukissiorfiit Norgemi aamma Danmarkimi immikkut ilisimasalinnit aammalu issittumeersunit anorip nukinganik misilittagaqartunit anorimut tunngasut pillugit ilitsersorneqarput.

Assersuummi allami Nuummi innuttaasut amerliartornerat aammalu nukissiamik pisariaqartitsinerup annertusiartornera ilutigalugu nukissiamik pilersuineq qanoq pitsaanerpaamik annertusitinneqarsinnaanersoq misissueqqissaarnermi immikkut ilisimasallit avataaneersut Nukissiorfinnit akuutinneqarput. Misissueqqissaarnerit pisariusuupput, pissutigalugu teknikkikkut periarfissarpassuaqarmat. Taamatuttaaq Maniitsumi, Aasianni-Qasigianguani, Nanortalimmi aamma Paamiuni erngup nukinganik imaluunniit ataavartumik nukissiuutunik pilersuinissamut periarfissat misissoqqissaarlugit Nukissiorfiit ingerlallualereerpaat.

Silap pissusaa eqqarsaatigalugu aamma nukissiamik sunniuteqarluarnerusumik atuinissamut periarfissat aallunneqarnissaat pingaaruteqarpoq. Taamaattumik suliassa qarfirmut pilersaarut nukissiamik pitsanngorsaanissamut suliniutissanik imaqarpoq. Assersuutigalugu maannakkut atuisuni arlalinni, ullumikkut ataatsimoorussamik kiassarnermut akiliisinneqartartuni, immikkut kiassarnermut uuttuutunik ikkussuisoqarnera nukissiamik sipaaruteqarfiussasoq ilimanarpoq, pissutigalugu taakkua nukissiamik nammineq atuinertik eqqumaffiginerulissamassuk.

Qujanartumik mingutsitsinngitsumut allanngortitsineq ingerlallualeruttoqparput, aningaasaqarneq naatsorsorparput, aammalu immikkut ilisimasalinnut attaveqarpugut. Taamaattumik ilaatigut nunani tamalaani immikkut ilisimasalinnik, siunnersuutinik nutaanik saqqummiussisussanik, immikkut ilisimasalittut suleqatigiittussanik nutaanik pilersitsinissaq pisariaqartinneqartoq Naalakkersuisut isumaqanngillat. Piffissami aalajangersimasumi ineriartornerup unitsinneqarsinnaanera aarlerinaateqarpoq, tamannalu akitsorsaataasumik marloqiusamik suliaqartitsilertussaavoq.

Mingutsitsinngitsumut allanngortitsinissap ingerlaqqinnissaanut naammagittarsinnaajunnaartoqartoq paasinarpoq. Tamanna neriulluarnaannarpoq. Kisianni Naalakkersuisut uppersarsarsinnaavaat ingerlallualeruttoqparput, aammalu immikkut ilisimasalinnit siunnersorneqarnissaq amigaatigineqanngitsaq.

Tamanna tunngavigalugu siunnersuut itigartinneqassasoq Naalakkersuisut inassutigaa.